

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **D. T.**, zastoupen JUDr. Janem Langmeierem, MBA, advokátem se sídlem Na Bělidle 997/15, Praha 5, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 2. 2025, č. j. 21 Ad 23/2024-40,

t a k t o :

- I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 2. 2025, č. j. 21 Ad 23/2024-40, **se ruší**.
- II. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 6. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/175555-911, **se ruší** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **ne p ř i z n á v á**.
- IV. Odměna a náhrada hotových výdajů advokáta JUDr. Jana Langmeiera, MBA, **se u r č u j e** částkou 12 269 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti (60) dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Průběh dosavadního řízení

[1] Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce podal dne 25. 4. 2024 žádost o dávku pomoci v hmotné nouzi – doplatek na bydlení. Rozhodnutím ze dne 21. 5. 2024, č. j. 22868/2024/AAE, Úřad práce České republiky – krajská pobočka pro hlavní město

Prahu žalobci dle § 49 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, v relevantním znění (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), doplatek na bydlení nepřiznal. Správní orgán I. stupně své rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobce ve lhůtě stanovené ve výzvě ze dne 6. 5. 2024, č. j. 20710/2024/AAE, nedoložil skutečnosti rozhodné pro posouzení nároku na dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení, jeho výši či výplatu ve smyslu § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dle uvedené výzvy měl totiž žalobce doložit výpisy z bankovního účtu č. 1018538524/5500 za měsíce leden až duben roku 2024, výpisy z bankovního účtu č. 670100-2717187370/6210 za leden, únor a duben roku 2024, rozpis částky služeb za dodávku tepla ve výši 4 000 Kč na položky za vytápění a na centralizované poskytování teplé vody a „projednání přiměřenosti bydlení“. Správní orgán I. stupně totiž ohledně „projednání přiměřenosti bydlení“ uvedl, že „pro řízení zahájené v měsíci dubnu 2024, nelze využít doklad z dubna 2022“ a že „[k] žádosti je nutné doložit aktuální podklady“. Žalobce však doložil pouze požadované výpisy z bankovních účtů. Rozpis částky služeb za dodávku tepla však nedoložil. Na výzvu k doložení projednání přiměřenosti bydlení rovněž žádným způsobem nereagoval. Přitom sám na základě nájemní smlouvy užíval byt o velikosti 100 m², kdy celkové náklady na bydlení činily částku 33 000 Kč, což správní orgán I. stupně označil vzhledem k velikosti bytu za nepřiměřené bydlení pro 1 osobu.

[2] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž namítal, že mu nebyla doručena uvedená výzva č. j. 20710/2024/AAE k doložení skutečností rozhodných pro nárok na dávku doplatek na bydlení. Žalovaný odvolání žalobce rozhodnutím ze dne 6. 8. 2024, č. j. MPSV-2024/175555-911, zamítl a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdil. K uvedené námitce žalobce konstatoval, že opatřil detailní výpis dokumentu č. j. UPCR-AA-2024/206724-20200803, provedený dne 23. 5. 2024 (pozn. NSS: totéž číslo jednací je uvedeno na doručence datové zprávy ze dne 6. 5. 2024, ID 1355067396, kterou měla být žalobci doručena výzva č. j. 20710/2024/AAE). Z výpisu dokumentu č. j. UPCR-AA-2024/206724-20200803, který je součástí správního spisu, dle žalovaného vyplývá, že žalobci byla dne 6. 5. 2024 doručena datová zpráva se 3 přílohami, mezi nimiž byla i výzva č. j. 20710/2024/AAE k osvědčení skutečností rozhodných pro nárok na dávku doplatek na bydlení, nikoliv pouze výzva k osvědčení skutečností rozhodných pro nárok na dávku příspěvek na živobytí, jak se snažil tvrdit žalobce.

[3] Žalobce v odvolání rovněž namítal, že pravidelné úhrady za služby spojené s užíváním bytu dostatečně doložil nájemní smlouvou, tzv. evidenčním listem a výpisy z bankovních účtů. Žalovaný však uvedl, že se žalobcovo bydlení jeví jako nepřiměřené pro 1 osobu.

[4] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 12. 2. 2025, č. j. 21 Ad 23/2024-40, zamítl. Městský soud uvedl, že z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2011, č. j. 3 Ads 138/2010-43 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná též na www.nssoud.cz), vyplývá, že žadatel o dávku dle zákona o pomoci v hmotné nouzi je povinen správnímu orgánu sdělit odmítnutí poskytnutí součinnosti společně posuzované osoby. Jelikož povinnost doložit rozhodné skutečnosti pro rozhodnutí o dávce tíží především žadatele o dávku, je dle městského soudu na místě požadovat po žadateli o dávku, aby sdělil správnímu orgánu, že mu odmítla poskytnout součinnost i jiná osoba než společně posuzovaná. Bez oznámení této skutečnosti se totiž správní orgán nemohl dozvědět, že

pokračování

pronajímatel neposkytl žalobci součinnost, a tudíž je třeba jej vyzvat k jejímu poskytnutí dle § 50 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Jelikož však žalobce o odmítnutí poskytnutí součinnosti pronajímatele správní orgán neinformoval, nelze správnímu orgánu vyčítat, pokud žalobcovu žádost pro nedoložení požadovaných podkladů zamítl.

[5] Městský soud se ztotožnil se závěrem žalovaného, že doručení výzvy č. j. 20710/2024/AAE je dostatečně potvrzeno výpisem z dokumentu č. j. UPCR-AA-2024/206724-20200803. Městský soud uvedl, že žalobce ke svému odvolání přiložil „výpis z datové zprávy“ ID 1355067396, v jejímž předmětu je vypsáno několik dokumentů včetně dokumentu s názvem „Výzva - doplatek na bydlení – D. T.“, přičemž velikost příloh této datové zprávy je uvedena jako cca 1 022 kB, zatímco zobrazená příloha zprávy nazvaná „Výzva - příspěvek na živobytí – D. T.pdf“ má velikost pouze cca 767 kB. Městský soud měl za to, že kdyby žalobci ostatní přílohy nepřišly, musel by si toho být vědom a správní orgán by kontaktoval, případně by na danou skutečnost upozornil v rámci svého částečného vyhovění výzvě, což neučinil (městský soud zde odkázal na závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2016, č. j. 5 As 88/2016-39). Městský soud dospěl k závěru, že v uvedeném kontextu působí žalobcovu tvrzení nevěrohodně. Výpis z dokumentu č. j. UPCR-AA-2024/206724-20200803 naopak dle městského soudu spolehlivě prokazuje, že žalobci byly všechny přílohy, které měla datová zpráva ID 1355067396 obsahovat, doručeny.

[6] Ohledně doporučení dalšího postupu vydaného žalobci Úřadem městské části Praha 5 dle § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, které žalobce dodal správnímu orgánu I. stupně dne 25. 4. 2024, městský soud uvedl, že neobsahuje čitelné datum. Správní orgán I. stupně proto dle městského soudu nepochybil, když vyzval žalobce mimo jiné k projednání přiměřenosti bydlení. Konstatování správního orgánu I. stupně v jeho rozhodnutí, že žalobce žádným způsobem nereagoval na projednání přiměřenosti bydlení, je proto důvodné. Městský soud doplnil, že mu není zřejmé, co žalobci bránilo obstarat si nové doporučení dalšího postupu dle § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi dříve než dne 24. 5. 2024 (nový dokument s tímto datem žalobce přiložil k odvolání).

[7] Městský soud též připomněl, že podle § 50 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi mj. právnické a fyzické osoby sdělují na výzvu příslušného orgánu pomoci v hmotné nouzi, který o dávce rozhoduje, bezodkladně a bezplatně údaje rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu. V rámci žalobcových podání obsažených ve spisovém materiálu městský soud neshledal žádné sdělení majitele bytu o odepření poskytnutí údajů o zálohových platbách na služby spojené s užíváním bytu a žalobce dle městského soudu „po obdržení výzvy k doložení plateb nikterak neargumentoval odmítnutím součinnosti ze strany majitele bytu“.

[8] Žalobce sice předložil nájemní smlouvu, výpisy z bankovního účtu a evidenční list, nicméně tyto dokumenty samy o sobě dle městského soudu nepostačují pro zhodnocení nároku na dávku doplatek na bydlení. Náklady na vytápění a dodávku teplé vody jsou dle § 34 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi subkategoriemi odůvodněných nákladů na bydlení, správní orgán I. stupně proto postupoval správně, když se domáhal jejich doložení.

[9] Městský soud tak uzavřel, že v postupu správních orgánů nenalezl žádnou procesní vadu, jež by měla vliv na zákonnost jejich rozhodnutí, a proto žalobu zamítl.

II.

Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[10] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, v jejímž doplnění v první řadě namítá, že mu výzva č. j. 20710/2024/AAE nebyla správním orgánem I. stupně doručena. V tom spatřuje stěžovatel zásadní procesní vadu, v jejímž důsledku mu není možné klást k tíži, že na uvedenou výzvu nereagoval.

[11] Městský soud totiž dle stěžovatele vyšel pouze z potvrzení předloženého žalovaným, které má prokazovat, že stěžovateli byla zaslána datová zpráva včetně všech příloh, které měla obsahovat. Nijak se nevypořádal s argumentem stěžovatele, že k doručení všech příloh nedošlo. Doručena mu měla být pouze jedna příloha obsahující výzvu k doložení podkladů, která se vztahovala k jeho žádosti o příspěvek na živobytí.

[12] Městský soud dále závěr o tom, že výzva č. j. 20710/2024/AAE byla stěžovateli řádně doručena, dovodil ze skutečnosti, že ve výpisu z datové zprávy ID 1355067396, který stěžovatel do řízení doložil, je uvedena celková velikost příloh datové zprávy cca 1 022 kB, zatímco velikost jediné zobrazené přílohy je pouze cca 767 kB. Na základě této skutečnosti městský soud uvedl, že si stěžovatel musel být vědom, že mu nebyly doručeny veškeré přílohy, které měla datová zpráva obsahovat, a měl na tuto skutečnost správní orgán I. stupně upozornit. Takový požadavek kontrolovat velikost souborů v datové zprávě však považuje stěžovatel za absurdní a nespravedlivý.

[13] Stěžovatel má dále za to, že požadavek na doložení dalších podkladů byl nadbytečný. Argumentuje totiž, že právní předpisy neopravňují správní orgán I. stupně k tomu, aby mohl požadovat podrobnější rozúčtování nákladů na vytápění a dodávky teplé vody v situaci, kdy je mu za tyto položky sdělena a doložena souhrnná částka. Souhrnnou částku za uvedené položky stěžovatel správnímu orgánu I. stupně sdělil v evidenčním listu ze dne 24. 4. 2024.

[14] I kdyby však správní orgán I. stupně byl oprávněn požadovat podrobné rozúčtování uvedených položek, je stěžovatel přesvědčen, že jej měl správní orgán I. stupně upozornit na skutečnost, že pokud sám požadovanými podklady nedisponuje, má jeho pronajímatel dle § 50 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi povinnost je sdělit správnímu orgánu.

[15] Ohledně doporučení dalšího postupu vydaného stěžovateli Úřadem městské části Praha 5 dle § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi pak stěžovatel argumentuje, že je z něj evidentní, že bylo sepsáno dne 20. 4. 2024.

[16] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhuje Nejvyššímu správnímu soudu, aby zrušil rozhodnutí městského soudu, žalovaného i správního orgánu I. stupně a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[17] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že výzva č. j. 20710/2024/AAE byla stěžovateli řádně doručena. Má za to, že na ni stěžovatel navíc během správního řízení reagoval. Je přesvědčen o tom, že správní orgán I. stupně byl dle § 34 písm.

pokračování

b) zákona o pomoci v hmotné nouzi oprávněn požadovat sdělení konkrétních částek za vytápění a dodávky teplé vody, nikoliv pouze částku souhrnnou za tyto služby. Bez upřesnění těchto položek totiž dle žalovaného není možné stanovit odůvodněné náklady na bydlení se zohledněním nákladů v místě obvyklých.

[18] Žalovaný dále uvádí, že je to žadatel, kdo má povinnost osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku. Správní orgán I. stupně stěžovatele k osvědčení skutečností rozhodných pro nárok na dávku vyzval a poučil jej o následcích neuposlechnutí výzvy. Stěžovatel však na tuto výzvu nijak nereagoval. Postup dle § 50 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi dle žalovaného přichází v úvahu až v situaci, kdy žadatel úřadu práce sdělí, že potřebné podklady nemá k dispozici. Dosavadní argumentace stěžovatele v této otázce navíc v dosavadním průběhu řízení směřovala pouze k požadavku na doložení konkrétních částek za vytápění a dodávky teplé vody.

[19] K doporučení dalšího postupu vydanému stěžovateli Úřadem městské části Praha 5 žalovaný uvádí, že měl-li správní orgán I. stupně pochybnosti o aktuálnosti dokumentu, pak bylo na místě, aby stěžovatele vyzval k upřesnění. Posouzení tohoto dokladu však nebylo důvodem pro zamítnutí stěžovatelovy žádosti. Tím bylo nesplnění výzvy.

[20] Z těchto důvodů žalovaný Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby kasační stížnost zamítl.

III.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[21] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku městského soudu (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek městského soudu vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen ustanoveným advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[22] S ohledem na skutečnost, že se jedná o věc, kterou před městským soudem rozhodoval samosoudce, se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[23] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.

2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikatorní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského (městského) soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[24] Stěžovatel v tomto případě namítá taková zásadní pochybení správních orgánů i městského soudu týkající se výzvy č. j. 20710/2024/AAE, která by mohla mít dopad do jeho hmotněprávního postavení a která navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že kasační stížnost je přijatelná.

[25] Nejvyšší správní soud dále přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku městského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí městského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je v dále uvedeném rozsahu důvodná.

[26] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval nepřezkoumatelností rozhodnutí žalovaného a napadeného rozsudku, neboť nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského (městského) soudu představuje vadu, k níž je zdejší soud povinen přihlédnout i bez návrhu z úřední povinnosti. K otázce nepřezkoumatelnosti soudních a správních rozhodnutí se zdejší soud ve své judikatuře již mnohokrát vyjádřil (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, publ. pod č. 787/2006 Sb. NSS). Nepřezkoumatelnost může být způsobena buďto nedostatkem důvodů, o které je rozhodnutí opřeno, anebo nesrozumitelností. Nepřezkoumatelnost není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak měl krajský (městský) soud rozhodnout, resp., jak podrobně by mu měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje, aby ho přezkoumal (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35). Přezkoumá-li krajský (městský) soud rozhodnutí žalovaného správního orgánu, které pro chybějící odůvodnění nebylo přezkoumání vůbec způsobilé, zatíží vadou nepřezkoumatelnosti i své rozhodnutí (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006-91, či ze dne 27. 1. 2021, č. j. 7 As 222/2019-45).

[27] Stěžovatel měl dle výzvy č. j. 20710/2024/AAE doložit mj. rozpis částky služeb za dodávku tepla ve výši 4 000 Kč na položky za vytápění a na centralizované poskytování teplé vody. V uvedené výzvě, v rozhodnutí správního orgánu I. stupně ani v rozhodnutí žalovaného však nelze najít odůvodnění, proč takto podrobné rozepsání úhrad za dodávku tepla jakožto jednu ze služeb spojených s užíváním bytu správní orgán požadoval.

pokračování

[28] Dle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi je žadatel o dávku povinen „osvědčit skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, na její výši nebo výplatu a na výzvu se osobně dostavit k příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi, nebrání-li tomu těžko překonatelné překážky, zejména zdravotní stav“.

[29] Dle § 33 odst. 1 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi má nárok na doplatek na bydlení „vlastník bytu, který jej užívá, nebo jiná osoba, která užívá byt na základě smlouvy, rozhodnutí, nebo jiného právního titulu, jestliže by po úhradě odůvodněných nákladů na bydlení snížených o příspěvek na bydlení podle jiného právního předpisu byl příjem vlastníka bytu nebo jiné osoby, která užívá byt, zvýšený o vyplacený příspěvek na živobytí nižší než částka živobytí osoby (§ 24)“.

[30] Dle § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi platí: „Nárok na doplatek na bydlení nevznikne, pokud osoba bez vážného důvodu odmítne možnost přiměřeného bydlení, které je povinna si aktivně hledat; za tímto účelem je osoba také povinna o pomoc při získání takového bydlení požádat obec, ve které má trvalý pobyt či ve které se skutečně zdržuje. Obec je povinna žádost posoudit. Pokud osobě, která ji o pomoc při získání přiměřeného bydlení požádala, nabídka takového bydlení ze strany obce nebyla učiněna, vydá jí obec písemné doporučení dalšího postupu. Pokud nabídka přiměřeného bydlení nebyla osobou akceptována, sdělí to obec příslušnému orgánu pomoci v hmotné nouzi.“

[31] Dle § 34 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi se do odůvodněných nákladů na bydlení započítávají také „pravidelné úhrady za služby spojené s užíváním bytu, maximálně však do výše, která je v místě obvyklá; úhradou služeb bezprostředně spojených s užíváním bytu se rozumí úhrada za ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody, za úklid společných prostor v domě, za užívání výtahu, za dodávku vody z vodovodů a vodáren, za odvádění odpadních vod kanalizacemi, za osvětlení společných prostor v domě, za odvoz tuhého komunálního odpadu, za vybavení bytu společnou televizní a rozhlasovou anténou, popřípadě další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením.“ (důraz doplněn).

[32] Dle § 50 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi „[s]tátní orgány, obce a kraje a jejich orgány, další právnické a fyzické osoby, s výjimkou příjemců dávek a osob společně posuzovaných (dále jen „povinná osoba“), sdělují na výzvu příslušného orgánu pomoci v hmotné nouzi, který o dávce rozhoduje, bezodkladně a bezplatně údaje rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu (...). Údaji rozhodnými pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu se rozumí údaje o výši příjmu osob, údaje o skutečnostech prokazujících nezaopatřenost dítěte, údaje o nepříznivém zdravotním stavu osob a další údaje nezbytné pro zjištění, zda jsou plněny podmínky stanovené tímto zákonem.“

[33] Z nájemní smlouvy, kterou stěžovatel doložil, vyplývá, že v nájemném byly zahrnuty též zálohy na většinu služeb spojených s užíváním bytu s tím, že konečné vyúčtování záloh se bude odvíjet od skutečné spotřeby a předložených faktur. Vedle toho stěžovatel doložil tzv. evidenční list, tedy vyplněný formulář, který potvrdil svým podpisem vedle stěžovatele jakožto nájemce též pronajímatel bytu a v němž jsou u všech položek představujících mj. jednotlivé služby spojené s užíváním bytu uvedeny konkrétní částky, přičemž u spojené položky „Dodávka tepla (dálkové vytápění) a centralizované poskytování

teplé vody“ je uvedena částka 4 000 Kč. Přitom citovaný § 34 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi také pojímá „úbradu za ústřední (dálkové) vytápění a za dodávku teplé vody“ jako jedinou položku.

[34] Tím nemá být řečeno, že by správní orgán nebyl oprávněn v případě potřeby si vyžádat dle § 49 odst. 1 písm. a) a § 33 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 34 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi rozpis této položky za vytápění a za centralizované poskytování teplé vody na dvě samostatné částky, pokud dodavatel této služby nabízí tyto její komponenty za samostatné ceny. V takovém případě je však nutné, aby správní orgán tento svůj požadavek náležitě zdůvodnil. To správní orgán I. stupně neučinil ani v samotné výzvě č. j. 20710/2024/AAE ani ve svém následném rozhodnutí a k této otázce se nevyjádřil ani žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí, přestože stěžovatel i v odvolání nadbytečnost výzvy k doložení těchto oddělených částek (vedle toho, že jemu samotnému nejsou tyto částky známy, neboť je přímo dodavateli tepla hradí pronajímatel) namítal.

[35] Rozhodnutí žalovaného je tedy v dané otázce nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a pro tuto vadu, která bránila jeho přezkoumání v mezích žalobních bodů, ho měl městský soud dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení. Pokud tak neučinil, nemůže ani jeho rozsudek obstát.

[36] Uvedený nedostatek již dle ustálené judikatury nemohl žalovaný napravit dodatečným odůvodněním tohoto postupu správního orgánu I. stupně ve vyjádření k žalobě a ke kasační stížnosti. Navíc ani jeho stručné vysvětlení, podle něhož bez upřesnění uvedených položek nelze stanovit odůvodněné náklady na bydlení se zohledněním nákladů v místě obvyklých, dostatečně neobjasňuje, jak by k tomuto zákonnému účelu mohlo přispět právě rozdělení faktury za dodávky tepla na uvedené dvě subpoložky.

[37] Na druhou stranu nelze souhlasit se stěžovatelem, že by měl správní orgán I. stupně povinnost poučit stěžovatele již v samotné výzvě o možnosti postupu dle § 50 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi pro případ, že by mu jeho pronajímatel odmítl poskytnout informace o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu. Pokud by totiž stěžovatel zareagoval na výzvu č. j. 20710/2024/AAE, a to například sdělením, že mu pronajímatel odmítl poskytnout informaci o rozpisu platby za dodávky tepla na dvě samostatné položky (což ani stěžovatel přímo netvrdí), pak by správní orgán I. stupně jistě mohl dle § 50 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi postupovat a na pronajímatele se obrátit přímo, nebyl však povinen takovou eventualitu v samotné výzvě předjímat (ovšem k otázce doručení výzvy stěžovateli viz dále).

[38] Nejvyšší správní soud dále na jedné straně nesouhlasí se stěžovatelem, tvrdí-li, že z dokumentu „*Doporučení dalšího postupu*“ (ve smyslu § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi) vydaného stěžovateli Úřadem městské části Praha 5 je evidentní, že byl vydán dne 20. 4. 2024. V horní části tohoto dokumentu je totiž uvedeno jako datum, kdy se měl stěžovatel dostavit na daný úřad městské části se žádostí o pomoc při získání přiměřeného bydlení, „20. 4. 2022“, zatímco ve spodní části téhož dokumentu je jako datum jeho vydání uvedeno „20. 4. 2024“, přičemž ovšem způsob, jakým je ručně v letopočtu vypsána číslice 4, vzbuzuje dojem, že jde ve skutečnosti o přepsanou číslici 2. Patrně z tohoto důvodu je na kopii tohoto dokumentu obsažené ve správním spise patrná i kopie přidaného

pokračování

samolepícího štítku s poznámkou „*Podezřelý dokument*“. Správní orgán I. stupně byl tedy oprávněn za situace, kdy (jak je zdůrazněno ve správních rozhodnutích obou stupňů) stěžovatel dle nájemní smlouvy obýval byt o velikosti 100 m² (ve formuláři „*Informace o užívaném bytu*“ stěžovatel uvedl 90 m²), stěžovatele vyzvat k novému (aktuálnímu) projednání přiměřenosti bydlení s Úřadem městské části Praha 5. To také správní orgán I. stupně ve výzvě č. j. 20710/2024/AAE učinil, byť poněkud zkratkovitým způsobem: „*Požadované údaje: (...) - projednání přiměřenosti bydlení (pro řízení zahájené v měsíci dubnu 2024, nelze využít doklad z dubna 2022). K žádosti je nutné doložit aktuální podklady.*“

[39] Na straně druhé ovšem nelze přehlédnout, že stěžovatel ke svému odvolání přiložil (a v samotném odvolání na tuto skutečnost upozornil) nový dokument „*Doporučení dalšího postupu*“, který vystavil Úřad městské části Praha 5 dne 24. 5. 2024 a v němž tento úřad potvrzuje, že se k němu stěžovatel téhož dne dostavil se žádostí o pomoc při získání přiměřeného bydlení, přičemž daná městská část nemá možnost mu takové bydlení nabídnout, a proto mu dle § 33 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi doporučuje obrátit se na sociálního pracovníka příslušného úřadu městské části Praha 5. Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí sice podrobně rozebral, že stěžovatel užívá pro něj nepřiměřeně velký byt a že byl povinen se dostavit k osobnímu projednání otázky přiměřeného bydlení, ovšem uvedené potvrzení Úřadu městské části Praha 5 o tomto projednání žalovaný zcela ignoroval. I v tomto ohledu je tedy jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a mělo být i pro tuto vadu městským soudem zrušeno.

[40] Ohledně otázky, zda byla stěžovateli řádně doručena výzva č. j. 20710/2024/AAE, Nejvyšší správní soud na jedné straně odmítá požadavek městského soudu, podle něhož by stěžovatel byl povinen kontrolovat, zda na potvrzení o přijetí datové zprávy souhlasí údaj o celkové velikosti příloh této zprávy s tím, jakou velikost přiložené dokumenty skutečně mají, a na případnou nesrovnalost upozorňovat správní orgán I. stupně. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2016, č. j. 5 As 88/2016-39, na který v dané souvislosti odkazoval městský soud, se týkal jiné skutkové situace a není na posuzovanou věc použitelný. Na straně druhé ovšem samotná skutečnost, že na tomto potvrzení, které stěžovatel předložil již společně s odvoláním (dále předložil tzv. obálku datové zprávy, ovšem až v řízení před městským soudem, který ve věci nenařídil jednání, takže neprovedl ani tuto listinu, která není součástí správního spisu, k důkazu, a tedy ani Nejvyšší správní soud není oprávněn k ní přihlížet), uvádí celkovou velikost příloh datové zprávy cca 1 022 kB a zároveň údajně jediná vložená příloha obsahující výzvu týkající se stěžovatelovy žádosti o příspěvek na živobytí má dle tohoto potvrzení velikost cca 767 kB, do určité míry zpochybňuje hodnověrnost tvrzení stěžovatele, že datová zpráva ID 355067396 skutečně obsahovala pouze tuto přílohu. To platí tím spíše, že je na tomto potvrzení jako předmět zprávy výslovně uvedeno: „*Výzva - příspěvek na živobytí – D. T. Výzva - doplatek na bydlení – D. T. Vyrozumění - doplatek na bydlení – D. T.*“

[41] Ovšem samotná skutečnost, že stěžovatel následně doložil požadované výpisy z bankovních účtů, doručení výzvy č. j. 20710/2024/AAE stěžovateli neprokazuje. Tentýž požadavek na doložení výpisů z těchto bankovních účtů za tatáž období totiž obsahovala i výzva ve věci stěžovatelovy žádosti o příspěvek na živobytí, která stěžovateli dle jeho tvrzení jako jediná doručena byla.

[42] Za dané situace měl žalovaný v součinnosti se správním orgánem I. stupně lépe vysvětlit, jak přesně vznikl dokument č. j. UPCR-AA-2024/206724-20200803 a z jakých důvodů je možné jej považovat za spolehlivý důkaz o tom, že stěžovateli skutečně byla doručena v příloze datové zprávy ID 1355067396 také výzva č. j. 20710/2024/AAE. V tomto dokumentu jsou sice rovněž, obdobně jako na doručence datové zprávy, výslovně zmíněny všechny přílohy, které měly být datovou zprávou odeslány, včetně přílohy „*Výzva – doplatek na bydlení – D. T.pdf*“, není ovšem zřejmé, jaká je povaha tohoto dokumentu (spíše se zdá, že se jedná o součást interního systému správního orgánu I. stupně na způsob spisové služby), kdy tento dokument vznikl (podle na něm uvedených časů se zdá, že vznikl ještě před samotným odesláním/dodáním této datové zprávy zaznamenaným na její doručence) a proč bez pochyb vyvrací tvrzení stěžovatele, podle něhož příslušný pracovník nakonec při odeslání této datové zprávy do ní opomněl vložit přílohu v podobě výzvy č. j. 20710/2024/AAE. Je zřejmé, že nejspolehlivějším důkazem doručení výzvy č. j. 20710/2024/AAE stěžovateli by byl výpis získaný přímo z informačního systému datových schránek, z něhož by bylo patrné, že stěžovateli byla doručena datová zpráva včetně všech příloh, které měla obsahovat. Takový zcela jednoznačný důkaz ovšem ve správním spisu chybí.

IV.

Závěr a náklady řízení

[43] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost ve výše vymezeném rozsahu důvodnou, a proto dle § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek městského soudu zrušil. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského (městského) soudu, a pokud již v řízení před krajským (městským) soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského (městského) soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by městský soud, v souladu s vysloveným závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu, neměl jinou možnost, vzhledem ke zjištěným vadám správního rozhodnutí, než rozhodnutí žalovaného zrušit. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 1 s. ř. s. rozhodl tak, že sám rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný postupovat podle závazného právního názoru vysloveného v tomto rozsudku Nejvyššího správního soudu [§ 110 odst. 2 písm. a) ve spojení s § 78 odst. 5 s. ř. s.].

[44] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne Nejvyšší správní soud v případě, že zruší podle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským (městským) soudem. Náklady řízení tvoří v tomto případě jeden celek a Nejvyšší správní soud tak rozhodl o jejich náhradě výrokem vycházejícím z § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel byl na základě rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci úspěšný, měl by tedy vůči neúspěšnému žalovanému právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů.

[45] Stěžovatel ovšem byl ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v relevantním znění, osvobozen od placení soudního poplatku v řízení o žalobě i o kasační stížnosti, v řízení o žalobě nebyl zastoupen, v řízení o kasační stížnosti byl zastoupen ustanoveným advokátem a z ničeho neplyne ani stěžovatel nedoložil, že by

pokračování

mu v souvislosti s těmito řízeními vznikly jakékoli jiné náklady. Na základě toho Nejvyšší správní soud rozhodl, že se stěžovateli náhrada nákladů řízení nepřiznává.

[46] Jak již bylo konstatováno, v řízení o kasační stížnosti byl stěžovatel zastoupen advokátem JUDr. Janem Langmeierem, MBA, kterého mu ustanovil Nejvyšší správní soud. Náklady spojené se zastoupením, tj. hotové výdaje advokáta a odměnu za zastupování, hradí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 s. ř. s.).

[47] Nejvyšší správní soud tak přiznal ustanovenému zástupci odměnu ve výši 2 x 4 620 Kč za dva úkony právní služby spočívající v první poradě s klientem, včetně převzetí a přípravy zastoupení, a v doplnění kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s § 9 odst. 5 a § 7 bodem 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), paušální náhradu hotových výdajů za tyto úkony ve výši 2 x 450 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu a částku odpovídající DPH 21 %, celkem tedy 12 269 Kč. Tato částka bude zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 21. listopadu 2025

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu